

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ԽՕՍՔԵՐ ԱՒԱԶԻՆ ՎՐԱՅ

1

Եթէ կ'ուզես երազել հոգիդ՝ բարձունքներէ ինկող քարին նման, կամ լեռներէն գլորուող գետի կանգոյն, մոռնալ գիտցիր յաճախ քեզ շրջապատող իրերն ու իրազարձութիւնները և մօտեցիր Աստուծոյ՝ Նուաճէ առօրեայ եսդ ու բարձրացիր գերագոյն Եսի բնագաւառներուն, ուր ամէն ինչ քաղցր է ու խաղաղ, Աստուծոյ նայուածքին պէս: Այն ատեն միայն պիտի կրնաս զգալ թէ հոգիդ մէկ մասնիկն է տիեզերքը լեցնող Մեծ Ճշմարտութեան, կաթիլը՝ հոգեկան գեղեցկութիւններու մեծ ովկիանին:

2

Բոլոր մեռնող բաները չուքերու կը նմանին, անհիշէ և ժամանակաւոր, որովհետեւ բնութիւնը յաւերժական փոփոխութիւններու խաղ մըն է, իսկ Ֆիզիքական գոյութիւնը՝ երազ մը լոկ, մեր հոգիին վրայ առկախ: Բայց հոգին կը պատկանի օաշխարհի մը, որուն օրէնքներու ճշգրիտ օրինադիրքը տակաւին տրուած է մարդուն:

Կեանքը խաղ մըն է, խաղա քեզի ինչ կամ բաժինը պատուով, առանց կոտորելու խաղընկերիդ խաղալիքը: Սակայն քու ինքնութիւնդ խաղ մը չէ, կեանքը չի կրնար սահմանել քեզ: Կեանքը երազ է ու պատրանք, բայց քու բարձրագոյն մասդ վեր է այս երևութական խաղերէն, ան միայն կրնայ լսել ձայներ՝ որոնք քեզի կու գան երբեմն այդ բարձրագոյն բնագաւառէն, նման բանտարկեալին՝ որ կը լսէ բանտի պատերէն անդին ապրուած կեանքին ազմուկին փշրանքները:

3

Ուղաղեցուր բոլոր տենչերդ ու ձրգտուճներդ, կեանքը շատ կարճ է, հոգին ինքզինքը կարենալ գտնելու համար, խաղաղութեան կը կարօտի: Մահն ու ապա-

կանութիւնը բաժինն են մարմնին, բայց հոգին վեր է աշխարհէն: Մի՛ փորձեր մեծ ըլլալ ու երևիլ երևութական այս աշխարհին մէջ, ջանա՛ միայն գիտնալ ու գտնել մեծութիւնը որ քու մէջդ է: Յառաջդիմութիւնը ժամանակով պայմանաւոր է, բայց կատարելութիւնը յաւիտենականութեան կը պատկանի: Մեծագոյն գիտութիւնը որուն պէտք է տիրանաս, այն է թէ, դուն և Իբրագոյնը նոյն էք, աշխարհը անկողինն է պատրանքներու և սուտ երազին:

4

Ուղաղ կարենալ ըլլալու համար պէտք է զօրաւոր ըլլալ: Զգայարաններու և պատրանքներու ազմուկին նուազումով կը շինուի այն ներուժ խաղաղութիւնը որ ոյժ է ամբողջովին:

Հանգրձէ գեղեցիկ մտածումներով կաբաւանը և քալէ ճշմարտութեան ուղիէն, քեզմէ քեզի երկարող: Մինակ ըլլալէ մի վախնար, բոլոր գիտակից ու մեծ մարդեր մինակ են այս աշխարհի մէջ:

5

Հաւատք ունեցիր անձիդ նկատմամբ, ու դժուարութեան լեռները հարթուած դաշտերու պիտի վերածուին: Մտածելը կերպ մըն է ճշմարտութիւնները տեսնելու, սակայն տեսիլքը, դէմայնդիմանութիւնը, լրուճն է ճշմարտութեան: Մի՛ չփոթի հաւատքը հաւատալիքին հետ, մին տեսիլքն է իսկ միւսը շուքը անոր: Հաւատա ինքզինքիդ և Աստուծոյ, կասկածամտութիւնէն աւելի մեծ մեղք չկայ, անիկա թոյնն է հոգիին: Մեծագոյն տկարութիւններն ու մեղքերը կը ծնին կասկածէն:

6

Փորձութիւնը բաժին է աշխարհին, մեղքը բաժինը մարդուն, սակայն եթէ կարենանք՝ գիտակցիլ մեր տկարութեան, անիկա այլևս կը դադրի տկարութիւն ըլլալէ: Պիտի կրնաս յաղթահարել բոլոր տկարութիւններդ՝ եթէ անկեղծ է հոգիդ, օրովհետեւ մեր լուսագոյն մասը աւելի ուժեղ է:

Այդ լուսագոյն մասը գիրագոյն եսն է մարդուն և Աստուծոյ, սէրը յաւերժաբն, որ վեր է կեանքէն ու մահէն, ան որ կրնայ

վանել բոլոր տրտման թվանիսն ու ցաւերը, բոլոր վախերն ու տատամուսները, Որ անշամանդաղ գեղեցկութիւն է, ոյժ է, խաղաղութիւն է, յաւերժութիւն է, էութիւնը բոլոր ապրող բաներու և իմաստը գերագոյն կեանքին:

7

Մինչև որ չյաղթահարես մարմին գաղափարը, չես կրնար տիրանալ ճշմարտութեան: Իրերու պայքարը ուրիշ բան չէ բայց գտնել ճշմարտութիւնը: Կրօնի ու բարոյականի նպատակը ուրիշ բան չէ բայց պարտութեան մատնել մարդուն մէջ այն կեդրոնական զգացումը՝ որ պարփակուած է սեռի, վախի, քուճի և կեդրոնի մէջ: Հոգիին ազատութիւնը միայն կրնայ մեզ զէմանալ իման բերել իրականութեան և ճշմարտութեան:

8

Յաւերժութեան մէջ ոչ մէկ արժէքաւոր և գեղեցիկ բան կրնայ կորսուիլ: մեր մտածումներն ու տննչերը, մեր հոգիին լոյսերը և մեր աչքերուն աքցունքները գանձեր են հոգիին և տիեզերական մեծ գանձարանին: Բարձունքներէն անցին կայ բարձրագոյնը և աստուածներէն անցին կայ գերագոյն աստուածութիւնը՝ որ տակաւին վեր կը մնայ մեր հատուկութենէն: Ուր կը տարածուի լոյսի, գեղեցկութեան և խաղաղութեան մեծ ուժկանոսը:

9

Մեղքէն ու չարիքէն աւելի խոր՝ կայ բարութիւնը: Տիեզերքի գերագոյն գործաբանը բարութիւնն է՝ արտադրէ: Զարիքը երևութական է. երբ Աստուած կայ չարիքը իրական չի կրնար ըլլալ: Նոյնիսկ խաւարի մէջ լոյս կայ: Մեղքին նկարագիրը տկարութիւն է: Կեանքը իր լաւագոյն ձեւին մէջ երազ մըն է, կեանքէն անցին կայ հեռուն, ամենապարփակ միութիւնը: Մահը ֆիզիքական պարագայ մըն է: Եթէ տէր կարեւնաս ըլլալ տիեզերքին, տակաւ պարտիս տէր ըլլալ ինքզինքիդ:

10

Մարդուն զարգացման պատմութենէն

աւելի գեղեցիկ բան չկայ: Մարդուն անձնականութեան հաստատութենէն աւելի հետաքրքիր բան չկայ: Փորձութեան արժէքը և գաղափարներու կարեւորութիւնը նկարագրի շինութեան մէջ է:

Կարեւորութիւն մի՞ տար ուրիշներու ըսածներուն և ըրածներուն քու նկատմամբ, քու գործերդ կարեւոր են քեզի: Գուզացումներդ ու գաղափարներդ պէտք ու քաղցրացուր վարպետ գինեգործին պէտք և մի գինովար զգացումներդ: Հոգիդ մի՞ դառնացնիր, ընդհակառակն զայն բաց մարդոց և Աստուծոյ: Զօրաւոր կարենալ ըլլալու համար պէտք է նայիս երկնքին, ծովին և արեւուն: Փոքր բաներու կարեւորութիւն տալը քեզ անձնասէր պիտի ընէ: մեծ և ընդարձակ իրականութիւններու սեւեռէ միաքոչ և փորձէ ըլլալ մեծ և տիեզերական:

11

Հոգիին մեր մատուցանելիք գեղեցկութեան ամենէն մաքուր տարրերը սիրոյ մէջ կը գտնուին: Սիրել կը նշանակէ ատել սպեղը և դառնալ կոյր շնչին բաներու նկատմամբ: Սիրել կը նշանակէ կերպարանափոխել փոքրագոյն մտադրութիւնները անսահման շարժումներուն: Զարիքը կը դառնայ թանկագին պատեհութիւն մը, երբ անոր մէջ զգանք զգլումի կատարեալ ազամանդը:

Պատրանք չկայ. ամենէն գոթախտներն իսկ ունին անսպառ գանձ մը սիրոյ և գեղեցկութեան իրենց էութեան խորը: Հազար երակներ կան մեր ներսը սրտնցմէ մեր հոգին կրնայ ծծել աստուածային գեղեցկութիւնը:

ե.

